

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1331/2025
28.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужилца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Тодоровић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Владимир Петровић, адвокат из ..., ради престанка права службености, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1031/24 од 26.09.2024. године, у седници одржаној 28.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1031/24 од 26.09.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији П 756/23 од 04.12.2023. године, ставом првим изреке, није дозвољено преиначење тужбе извршено на рочишту дана 04.12.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилца којим су тражиле да суд утврди престанак права трајне службености пролаза туженог преко кат. парцеле .. КО Блаце, почев од улице ... правцем истог-запад у мерама и границама описаним у том ставу изреке, што би тужени био дужан да призна и да престане са коришћењем права службености. Ставом трећим изреке, обавезане су тужилце да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 268.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1031/24 од 26.09.2024. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Куршумлији П 756/23 од 04.12.2023. године. Ставом другим изреке, утврђен је престанак права трајне службености пролаза туженог преко катастарске парцеле бр. .. КО Блаце, као послужног добра у корист катастарске парцеле .. КО Блаце, као повласног добра, и то почев од улице ... правцем исток-запад у мерама и границама одређеним и описаним у том ставу изреке, што је тужени дужан да призна и престане са коришћењем описане стварне службености. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилама накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепени суд је потпуно и правилно применио одредбе процесног закона, што је било од утицаја на доношење правилне и законите пресуде, па нема ни повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 199. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Наиме, на рочишту одржаном дана 04.12.2023. године пуномоћник тужила је тачно означио број катастарске парцеле - послужног добра, па супротно ревизијским наводима, у конкретном случају није реч о преиначењу тужбе променом истоветности тужбеног захтева за које је потребан пристанак туженог, већ о уређењу тужбе.

Према чињеничном стању, утврђеном на расправи пред другостепеним судом, тужиле су сувласнице са уделима од по $\frac{1}{2}$ кат. парцеле бр. .. КО Блаце, укупне површине 0.10.75ха, уписане у лист непокретности бр. .. КО Блаце, док је тужени искључиви власник кат. парцеле бр. .. КО Блаце. Означене парцеле су суседне парцеле између којих нема оградe, а обе парцеле целом ширином излазе на улицу Парцела тужила према улици има велику капију од које почиње пут насут земљом, који у дужини од око 25м пролази кроз наведену парцелу, затим у благом луку води до дворишта туженог, између његовог стамбеног и помоћног објекта. Тужени користи описани пут за пролаз возила, док од његове парцеле из правца улице преко мале капије почиње бетонска пешчана стаза са засађеним биљним растињем поред, све до куће иза које се налази помоћни објект (има мини фарму пилића и бави се узгојем зечева) .

Из налаза и мишљења вештака геодетске струке утврђено је да приступни пут заузима површину од око 43м², да пролази кроз парцелу тужила у дужини од 22,19м², да је пут неједнаке ширине, па се сужава у луку према дворишту туженог. Мере и границе приступног пута, правац и растојање од објекта тужила у горњем и доњем делу, као и положај парцеле туженог у односу на главни и приступни пут, одређени су и описани у налазу вештака. Такође, тужени може да користи своју парцелу са могућношћу пролаза истим габаритима као и преко парцеле тужила

Утврђено је да је пут настао у време када су отац тужила пок. ГГ и његов брат, тужени ВВ, градили две одвојене куће на једној парцели. Браћа су 1983. године договорили да заједно направе приступни пут, ради пролаза пољопривредне механизације до њихових објеката. Свако је од свог дела парцеле одвојио по 1,5 метара до међе, а заједнички пут су користили око 30 година. У време договора и настанка заједничког пута, договорено је и то да се касније изврши и физичка деоба што се није остварило. Међутим, од настанка парцела кп. бр. .. , сада у власништву тужила са уделом од по $\frac{1}{2}$ и кп.бр. .. у власништву туженог са 1/1, приступни земљани пут се

налази само на парцели тужила. Тужени и даље користи овај пут, ради проласка пољопривредних машина, што чине и трећа лица, приликом посете туженом.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, а које је утврдио после расправе одржане на основу овлашћења из члана 383. став 4. ЗПП, другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и утврдио престанак права службености у корист повласне катастарске парцеле туженог бр. .. КО Блаце на терет послужне кат. парц.тужила бр. .. КО Блаце.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ бр. 6/80, 36/90, „Сл. лист СРЈ“ број 29/96 и Сл. гласник РС бр. 115/05), чланом 49. ставом 1. прописано је да је стварна службеност право власника једне непокретности да за потребе те непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности. Одредбом члана 50. истог Закона ставом 1. прописано је да се стварна службеност врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро. Одредбом члана 51. истог Закона прописано је да се стварна службеност заснива правним послом, одлуком државног органа и одржајем, док је одредбом члана 53. став 1. прописано да се одлуком суда или другог државног органа стварна службеност успоставља када власник повласног добра у целини или делимично не може користити то добро без одговарајућег коришћења послужног добра, као и у другим случајевима одређеним Законом. Одредбом члана 58. став 2. наведеног закона прописано је да власник послужног добра може захтевати да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласног добра или када престане други разлог због кога је она заснована.

У конкретном случају, тужбом је тражен престанак права службености на катастарској парцели на којој су тужиле сувласнице, а коју су стекле наслеђем из очеве смрти. Ово због тога што установљена службеност за њих представља терет, а тужени целом дужином послужне парцеле има прилаз улици и може да је користи без установљене службености.

Сходно претходно наведеном, правилна је оцена другостепеног суда да је стварна службеност која је предмет спора настала из правног посла – постигнутог усменог договора правног претходника тужила и туженог о начину коришћења заједничке ствари. Наиме, отац тужила пок. ГГ и његов брат, тужени ВВ су 1983. године постигли усмени договор о начину коришћења јединствене парцеле на којој су градили своје куће, остављајући свако од свог дела једнаку површину за заједнички пут, а договор је реализован вишегодишњим коришћењем наведеног пута од стране туженог ВВ и пок. ГГ (по његовој смрти и тужила као законских наследница). Међутим, од настанка кп.бр. .., као послужног добра у власништву тужила и кп.бр. .., као повласног добра у власништву туженог, договором установљена стварна службеност поприма сва обележја из члана 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, при чему се приступни пут целом својом површином налази на парцели тужила, а и даље користи према постигнутом договору из 1983. године. Дакле, услед накнадне промене, настанком означених катастарских парцела, правним

послом иницијално установљена стварна службеност је промењена и сада превише оптерећује послужно добро. Осим тога, право службености уопште, а и право службености пролаза, представља оптерећење и ограничење права својине власника послужног добра, па се према начелу рестрикције код заснивања и вршења права службености полази од неопходних потреба за коришћење повласног добра. У конкретном случају тужени је власник повласног добра - кп.бр. .. КО Блаце, која има директан излаз на улицу, као и довољну ширину плаца од куће до оgrade, већу од пута који користи преко парцела тужиља, из чега произлази да има могућност да користи своју непокретност и без установљене законске стварне службености. Стога су и по оцени Врховног суда, испуњени услови за укидање односно престанак ове службености сходно члану 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, јер спорна службеност представља велико оптерећење за тужиље, као сувласнике послужног добра, а туженом није неопходна и потребна за коришћење његове парцеле – повласног добра.

Неоснован је ревизијски навод да конкретна стварна службеност није настала јер договор странака односно њихових правних претходника о успостављању стварне службености није закључен у обавезној писаној форми и оверен код јавног бележника. Наиме, наступио је изузетак да уговор о заснивању стварне службености буде формални уговор, будући да је конкретан усмени договор о службености пролаза извршен у целости, вишегодишњим коришћењем парцеле – послужног добра, како је то правилно оценио и другостепени суд.

Имајући у виду да је стварна службеност успостављена, то тужиље имају право на судску заштиту траженим престанком наведеног права од туженог као власника повласног добра. Стога није основан ни ревизијски навод да су тужиље могле да заштите своја власничка права подношењем тужбе из члана 42. Закона о основама својинскоправних односа, јер конкретно није реч о узнемиравању власника, већ о оптерећењу његове непокретности успостављеном стварном службеношћу.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић